

Asia

Euroopan poliittisen yhteisön kokous 1.6.2023

1.6.2023 Chisinau, Moldova

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Euroopan poliittisen yhteisön (*European Political Community*) toinen kokous järjestetään päämiestasolla Moldovan Chisinaussa 1.6.2023.

Kokoukseen on kutsuttu EU:n puolelta Eurooppa-neuvoston jäsenet ja 20 EU:n ulkopuolisen eurooppalaisen maan edustajat. Suomea edustaa pääministeri Marin.

Kokouksen ohjelmarakenne noudattaa ensimmäisen, 6.10.2022 Prahassa pidetyn kokouksen (EUN 96/2022 vp) rakennetta, sisältäen avajaisistunnon ja temaattisia keskusteluja. Temaattiset keskustelut on ryhmitelty kolmen teeman alle: turvallisuus, energia sekä yhteyspolitiikka. Lisäksi ohjelmaan on varattu aikaa kahdenvälisille tapaamisille.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomi katsoo, että Euroopan poliittisen yhteisön kokouksella on tärkeää edistää osaltaan EU:n läheistä yhteistyötä ja näkemysten vaihtoa eurooppalaisten kumppanien kanssa, mikä tukee EU:n ulkoisen roolin vahvistamista sekä EU:n arvojen ja intressien edistämistä niin EU:n lähialueilla kuin globaalilla tasolla.

Suomi pitää päämiestason vuoropuhelun ja yhteistyön tiivistämistä hyödyllisenä. On tärkeää, että yhteistyömuotona Euroopan poliittinen yhteisö tuottaa konkreettista lisäarvoa suhteessa muihin rakenteisiin. Yhteistyössä tulee ottaa huomioon EU:n suhteet kunkin maan kanssa ja hyödyntää täysimääräisesti olemassa olevien EU-välineiden, kuten laajentumispolitiikan mahdollisuudet.

Suomi näkee, että Euroopan poliittinen yhteisö voi onnistuessaan olla hyödyllinen väline EU:n vaikutusvallan, viestien välittymisen sekä intressien ja arvojen edistämisessä EU:n lähialueilla yhteistyön kautta toimien. On tärkeää varmistaa myös kumppanimaiden omistajuus aloitteesta ja kokemus siitä, että myös he saavat yhteistyöstä hyötyä.

Suomi pitää Chisinaun kokoukseen suunniteltuja aiheita (turvallisuus, energia ja yhteyspolitiikka) ajankohtaisina ja tarkoituksenmukaisina. Turvallisuuteen ja vakauteen liittyen kokousta on tärkeä hyödyntää osallistujien yhtenäisen linjan vahvistamiseksi vastaamisessa Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaa kohtaan, ja sen vaikutuksiin, sekä

Ukrainan tukemisessa. Kokouksen järjestäminen Moldovassa viestii myös osallistuvien maiden ja EU:n tuesta Moldovalle nykyisessä vaikeassa toimintaympäristössä.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Kokousta on valmisteltu EU:n valmistelurakenteissa sekä yhdessä osallistuvien kumppanimaiden edustajien kanssa. Kokouksen ei ole tarkoitus antaa yhteistä julkilausumaa tai muuta kirjallista ulostuloa. Kussakin temaattisessa keskusteluryhmässä on kaksi yhteispuheenjohtajaa, joista toinen on EU-maa ja toinen EU:n ulkopuolelta tuleva maa. Uutena yhteistyömuotona EPY-yhteistyö hakee vielä muotoaan.

4. TAUSTA

Euroopan poliittisen yhteisön (EPY) taustalla on alun perin Ranskan presidentti Macronin Euroopan tulevaisuuskonferenssin päätöstilaisuudessa tekemä aloite Euroopan poliittisen yhteisön perustamisesta. Aihetta käsiteltiin Eurooppa-neuvoston kokouksessa 23.-24.6.2022 osana strategista keskustelua EU:n suhteista sen eurooppalaisiin kumppaneihin. Eurooppa-neuvoston antamissa päätelmissä todetaan, että Euroopan poliittisen yhteisön tarkoituksena on ”tarjota poliittinen koordinoitua alustaa koko Euroopan mantereelle maille. Siihen voisivat kuulua kaikki Euroopan maat, joihin EU:lla on tiiviit suhteet. Tavoitteena olisi edistää poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä yhteistä etua koskevissa kysymyksissä, jotta voidaan vahvistaa turvallisuutta, vakautta ja vaurautta Euroopan mantereella”. Eurooppa-neuvosto myös korosti päätelmissään, että ”tällaiset puitteet eivät korvaisi EU:n olemassa olevia toimintapolitiikkoja tai välineitä, erityisesti laajentumisen osalta, ja niissä kunnioitettaisiin täysin EU:n päätöksenteon riippumattomuutta”.

Euroopan poliittisen yhteisön ensimmäinen kokous järjestettiin Prahassa 6.10.2022 (EUN 96/2022 vp). Kokousta on pidetty onnistuneena, sillä se tarjosi nykyisessä geopolitisessa tilanteessa alustan päämiestason keskustelulle ja kohtaamisille laajalla eurooppalaisella ja Euroopan lähialueiden tasolla. Prahan kokoukseen osallistui yhteensä 17 EU:n ulkopuolisen maan edustajat. Prahan kokouksesta ulosjääneet mikrovaltiot ovat saaneet kutsut nyt Chisinaun kokoukseen. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Michel ja Moldovan presidentti Sandu ovat lähettäneet kutsut EU:n ulkopuolisista maista seuraaville: Albania, Armenia, Azerbaidzhan, Bosnia-Hertsegovina, Georgia, Islanti, Kosovo, Liechtenstein, Moldova, Montenegro, Pohjois-Makedonia, Norja, Serbia, Sveitsi, Turkki, Ukraina, Iso-Britannia, sekä uusina Andorra, San Marino ja Monaco.

Kolmas EPY-kokous järjestetään syksyllä 2023 EU:n neuvoston puheenjohtajana toimivassa Espanjassa. Tämän jälkeen neljäs kokous järjestetään Iso-Britanniassa keväällä 2024.